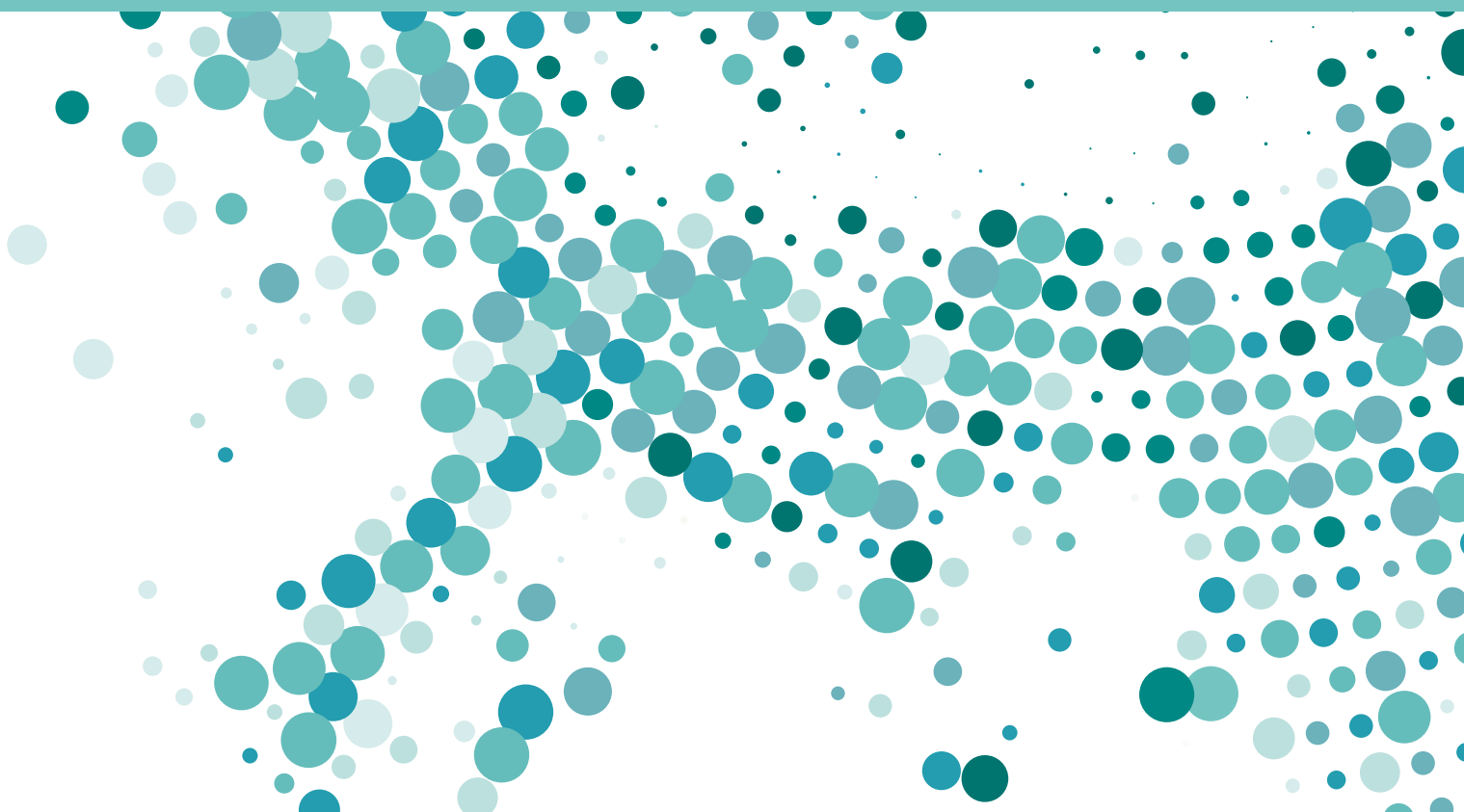

Nationell CBRNE-strategi 2017

INRIKESMINISTERIETS PUBLIKATION 31/2017

Inre säkerhet

Inrikesministeriets publikation 31/2017

Nationell CBRNE-strategi 2017

Inrikesministeriet, Helsingfors 2017

Inrikesministeriet

ISBN (häft.): 978-952-324-169-5

ISBN (PDF): 978-952-324-170-1

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2017

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet	13.12. 2017	
Författare	CBRNE-strategiarbetsgruppen		
Publikationens titel	Nationell CBRNE-strategi 2017		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikation 31/2017		
Diarie-/ projektnummer	-	Tema	Inre säkerhet
ISBN tryckt	978-952-324-169-5	ISSN tryckt	2341-8524
ISBN PDF	978-952-324-170-1	ISSN PDF	2341-8524
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-170-1		
Sidantal	27	Språk	svenska
Nyckelord	CBRNE, strategi, beredskap, säkerhet, kemikalier, radioaktiva ämnen, explosiva ämnen, biologiska patogener, kärnvapen		
Referat	<p>Inrikesministeriet tillsatte den 2 februari 2015 en CBRNE-strategiarbetsgrupp för att utarbeta en nationell CBRNE-strategi för Finland. Syftet med strategin är att kontinuerligt förbättra förebyggandet av och beredskapen inför CBRNE-hot och CBRNE-situationer för att trygga samhället och dess vitala funktioner.</p> <p>Med CBRNE-hot avses risksituationer som beror på kemiska ämnen (C), biologiska patogener (B), radioaktiva ämnen (R), kärnvapen (N) och explosiva ämnen (E) samt på missbruk av kunnande om dessa.</p> <p>I strategin beskrivs nuläget och de viktiga CBRNE-aktörernas uppgifter och ansvar samt presenteras de viktigaste utvecklingsobjekten och handlingsplanen för att genomföra utvecklingsobjekten och uppnå strategins mål. Målet är att utveckla den nationella samordningen mellan olika aktörer och styra den nationella CBRNE-planeringen.</p> <p>I strategin lyfts fram följande utvecklingsobjekt och åtgärder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samordningen av CBRNE-verksamheten utvecklas • Gemensam situationsmedvetenhet upprätthålls • Tillsyn som uppmärksammar riskerna utvecklas • Tidsenligheten hos författningar som gäller CBRNE-verksamheten säkerställs • Uppsätlig verksamhet avslöjas och förhindras • Samarbetsförmågan förbättras • CBRNE-situationerna identifieras, hanteras och undersöks • Kommunikationen blir en del av hanteringen av CBRNE-situationer.		
Förläggare	Inrikesministeriet		
Tryckort och år	Lönberg Print & Promo, 2017		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	13.12. 2017	
Tekijät	CBRNE-strategiatyöryhmä		
Julkaisun nimi	Kansallinen CBRNE-strategia 2017		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisu 31/2017		
Diaari/hankenumero	-	Teema	Sisäinen turvallisuus
ISBN painettu	978-952-324-169-5	ISSN painettu	2341-8524
ISBN PDF	978-952-324-170-1	ISSN PDF	2341-8524
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-170-1		
Sivumäärä	27	Kieli	ruotsi
Asiasanat	CBRNE, strategia, varautuminen, turvallisuus, kemikaalit, radioaktiiviset aineet, räjähdysaineet, biologiset taudinaiheuttajat, ydinaseet		
Tiivistelmä	<p>Sisäministeriö asetti 2.2.2015 CBRNE-strategiatyöryhmän laatimaan Suomen kansallisen CBRNE-strategian, jonka tavoitteena on CBRNE-uhkien ja tilanteiden ennaltaehkäisy ja valmiuden jatkuva parantaminen yhteiskunnan ja sen elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi.</p> <p>CBRNE-uhalla tarkoitetaan kemiallisista aineista (C), biologisista taudinaiheuttajista (B), radioaktiivisista aineista (R) ja ydinaseista (N) sekä räjähteistä (E) sekä näitä koskevan tietotaidon väärinkäytöstä johtuvia vaaratilanteita.</p> <p>Strategiassa kuvataan nykytila, keskeisten CBRNE-toimijoiden tehtävät ja vastuut sekä esitetään tärkeimmät kehittämiskohteet ja toimintasuunnitelma kehittämiskohteiden ja strategian tavoitteiden toteuttamiseksi. Tavoitteena on kehittää kansallista koordinaatiota eri toimijoiden kesken sekä ohjata kansallista CBRNE-suunnittelua.</p> <p>Strategiassa nostetaan esiin seuraavat kehittämiskohteet ja toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään CBRNE-toiminnan koordinaatiota • Ylläpidetään yhteistä tilannetietoutta • Kehitetään riskitietoista valvontaa • Varmistetaan CBRNE-toimintaan liittyvien säädösten ajantasaisuus • Paljastetaan ja estetään tahallinen toiminta • Parannetaan yhteistyövalmiuksia • Tunnistetaan, hallitaan ja tutkitaan CBRNE-tilanteet • Viestintä osaksi CBRNE-tilanteiden hallintaa.		
Kustantaja	Sisäministeriö		
Painopaikka ja vuosi	Lönnberg Print & Promo, 2017		
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of the Interior	13.12. 2017	
Authors	CBRNE strategy working group		
Title of publication	National CBRNE Strategy 2017		
Series and publication number	Ministry of the Interior Publication 31/2017		
Register number	-	Subject	Internal security
ISBN (printed)	978-952-324-169-5	ISSN (printed)	2341-8524
ISBN PDF	978-952-324-170-1	ISSN (PDF)	2341-8524
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-170-1		
Pages	27	Language	Swedish
Keywords	CBRNE, strategy, preparedness, security, chemicals, radioactive substances, explosives, biological pathogens, nuclear weapons		
<p>Abstract</p> <p>On 2 February 2015, the Ministry of the Interior appointed a working group to prepare a national CBRNE Strategy. The overall aim of the Strategy is to continuously improve the prevention of and preparedness for CBRNE threats and incidents in order to safeguard society and secure the functions vital to society.</p> <p>CBRNE threats refer to hazardous incidents caused by chemical substances (C), biological pathogens (B), radioactive substances (R), nuclear weapons (N) and explosives (E) as well as by the misuse of expertise related to these.</p> <p>The Strategy describes the current state and the duties and responsibilities of key CBRNE actors, identifies the most important areas of development and puts forward an action plan for implementing the areas of development and the objectives of the Strategy. The Strategy also aims to improve national coordination between different actors and guide national CBRNE planning.</p> <p>The Strategy focuses on the following areas of development and measures:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Improving the coordination of CBRNE activities • Maintaining common situation awareness • Further developing the risk-based approach to supervision • Ensuring up-to-date legislation on CBRNE activities • Detecting and preventing intentional actions • Enhancing the capacity for cooperation • Identifying, managing and investigating CBRNE incidents • Making communications part of the management of CBRNE situations. 			
Publisher	Ministry of the Interior		
Printed by (place and time)	Lönnerberg Print & Promo, 2017		
Publication sales/ Distributed by	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Innehåll

TILL LÄSAREN	9
1 Mål för strategin	10
2 Beskrivning av nuläget	11
3 CBRNE-omvärld och CBRNE-hot	12
4 Förebyggande och bekämpning av CBRNE-hot	15
5 Utvecklingsobjekt och nödvändiga åtgärder	18
5.1 Samordningen av CBRNE-verksamheten utvecklas	18
5.2 Gemensam situationsmedvetenhet upprätthålls	19
5.3 Tillsyn som uppmärksammar riskerna utvecklas	19
5.4 Tidsenligheten hos författningar som gäller CBRNE-verksamheten säkerställs	20
5.5 Uppsåtlig verksamhet avslöjas och förhindras	20
5.6 Samarbeförmågan förbättras	21
5.7 CBRNE-situationerna identifieras, hanteras och undersöks	21
5.8 Kommunikationen blir en del av hanteringen av CBRNE-situationer	22
6 Beredning och genomförande av strategin	23
Bilagor	24
Bilaga 1. Strategiarbetsgruppen	24
Bilaga 2. De viktigaste CBRNE-aktörerna och ansvarsområden	25

TILL LÄSAREN

Inrikesministeriet tillsatte den 2 februari 2015 en CBRNE-strategiarbetsgrupp för att utarbeta en nationell CBRNE-strategi för Finland. I CBRNE-arbetet deltar flera nationella aktörer, och därför ansågs det vara nödvändigt att sätta upp gemensamma mål för aktörerna vad gäller hot och beredskap inför hot.

För detta syfte samlades en grupp bestående av representanter för organisationer som arbetar på flera olika relaterade områden. För strategiarbete grundades en författargrupp och i arbetet deltog aktivt arbetsgruppens olika sektioner: den operativa sektionen, industrisektionen och forsknings-, utvecklings- och utbildningssektionen. I sektionernas representationer ingick utöver myndigheterna även olika forskningsinstitut och företag.

I strategin beskrivs nuläget och de viktiga CBRNE-aktörernas uppgifter och ansvar. I det egentliga strategiarbetet framkom åtta utvecklingsobjekt och gruppen framförde en del förslag till nödvändiga utvecklingsåtgärder. Verksamheten bör utvecklas på ett målmedvetet sätt utifrån de gemensamt överenskomna målen.

Strategin behandlades på Säkerhetskommitténs möte den 11 december 2017.

När strategin nu är färdig vill jag tacka arbetsgruppens medlemmar, deltagarna i sektionernas arbete och särskilt författargruppen för att de har slutfört arbetet på ett framgångsrikt sätt.

Esko Koskinen

ordförande för arbetsgruppen
räddningsöverdirektör

1 Mål för strategin

Med CBRNE-hot avses risksituationer som beror på kemiska ämnen (C), biologiska patogener (B), radioaktiva ämnen (R), kärnvapen (N) och explosiva ämnen (E) samt på missbruk av kunskande om dessa.

Inrikesministeriet tillsatte den 2 februari 2015 en CBRNE-strategiarbetsgrupp för att utarbeta en nationell CBRNE-strategi för Finland. I CBRNE-strategiarbetet sätts nationella mål upp för olika aktörer vad gäller CBRNE-hot och beredskap för sådana hot. Målet är att utveckla den nationella samordningen mellan olika aktörer och att styra den nationella CBRNE-planeringen.

Målet för denna CBRNE-strategi är att förebygga CBRNE-hot och CBRNE-situationer och att kontinuerligt förbättra beredskapen så att samhället och dess vitala funktioner kan tryggas. I strategin presenteras de viktigaste utvecklingsobjekten. Dessutom innehåller strategin en handlingsplan för att förbättra utvecklingsobjekten och uppfylla målet för strategin. Genom identifierade åtgärder ökar olika aktörers medvetenhet om CBRNE-risker och aktörers beredskap att förebygga CBRNE-risker. Strategin har skapats utgående från de behov som har identifierats i myndighetssamarbete samt utifrån genomförandet av bland annat säkerhetsstrategin för samhället, Finlands nationella strategi för bekämpning av terrorism, Finlands nationella riskbedömning, EU:s CBRNE-strategi, beslutet om allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa 1082/EU/2013, de för Finland bindande skyldigheterna enligt WHO:s hälsoreglemente IHR (2005) och rekommendationerna enligt den externa bedömningen av hälsosäkerheten i Finland (WHO/JEE-bedömning). Målgrupp för strategidokumentet är sådana ansvariga styr- och tillsynsmyndigheter och aktörer inom hälso- och sjukvård, forskning, utbildning, industri, handel, import och export som är verksamma på CBRNE-området.

2 Beskrivning av nuläget

I Finland har utvecklingen av myndighetssamarbetet inom bekämpning av CBRNE-hot inletts efter praktiska behov. Före millennieskiftet fokuserade samarbetet främst på beredskap för verksamhet i undantagsförhållanden. Omvärldsförändringarna har omvandlat myndighetssamarbetet till att förebygga CBRNE-hot i normala förhållanden och utveckla verksamheten under störningar. Efter anslutningen till Europeiska unionen fick Finland dessutom ett nytt europeiskt styrelement för verksamhetsstyrningen och samarbetet. Genom det nya styrelementet infördes nya handlingsprogram och bestämmelser som var förpliktande för Finland.

Olika civila och militära aktörer har bedrivit både ett nationellt och ett internationellt samarbete på CBRNE-området för att kunna utveckla förebyggandet av CBRNE-hot, den egna beredskapen och förmågan att bekämpa CBRNE-hot. För att de olika åtgärderna skulle kunna samordnas tillsatte inrikesministeriet 2015 en CBRNE-strategiarbetsgrupp som arbetar på statsrådsnivå. Dessutom har samarbetet på CBRNE-området bedrivits på ett tväradministrativt CBRNE-samarbetsforum som behandlar brottslig verksamhet. Forumet inrättades 2008 och leds av polisen. När det gäller beredskap för och bekämpning av biologiska hot förenar Kompetenscentret för biologiska hot (BUOS) resurserna från Försvarmakten (FÖM) och Institutet för hälsa och välfärd (THL) även i fråga om avsiktlig spridning. När det gäller kemiska hot är Kompetenscentret för allvarliga kemiska hot (C-kompetenscentret) ett samarbetsnätverk för olika sakkunniga. Centret har inrättats av social- och hälsovårdsministeriet.

På internationell nivå föreskrivs det om hot till följd av spridning av massförstörelsevapen och material till massförstörelsevapen genom olika avtal, arrangemang och politiska initiativ. Förbudskonventioner som bland annat begränsar eller gäller massförstörelsevapen samt FN:s säkerhetsråds resolution 1540, exportkontrollordningar och olika strategier ålägger staterna skyldigheter och utgör en handlingsram för beredskapen för CBRNE-hot.

Europeiska unionens råd gav en handlingsplan för att bekämpa hot på grund av explosiva ämnen den 6 november 2007 och en CBRN-handlingsplan för att bekämpa CBRN-hot den 12 november 2009. Målet för EU:s handlingsplaner är att genom ett konsekvent samarbete mellan alla relevanta intressenter minska risken för CBRNE-situationer och skadorna som sådana situationer orsakar medborgare. Hot och beredskapsåtgärder som behöver vidtas vid hot fastställs också i EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen, Natos CBRNE-strategi och de CBRNE-strategier som har gjorts upp av många för Finland viktiga partnerländer.

3 CBRNE-omvärld och CBRNE-hot

I en vidsträckt granskning kan CBRNE-situationer omfatta farliga situationer och epidemier av smittsamma sjukdomar till följd av CBRNE-ämnen som har framställts för egentlig vapenanvändning samt även på grund av farliga ämnen och annat farligt material. CBRNE-situationer kan förekomma vid olika aktörers transporter, användning, innehav och förvaring av farliga ämnen. När det gäller beredskap behandlas CBRN-hot i strategin i stor utsträckning, eftersom beredskapsåtgärderna vid sådana hot i regel är desamma oberoende av det är fråga om en ouppsåtlig eller uppsåtlig situation. Hotbilderna fokuserar dock främst på uppsåtliga CBRNE-situationer som har uppstått i syfte att skada (i denna strategi används termen CBRNE-hotsituation för uppsåtlig situation).

Förändringen i den utrikes- och säkerhetspolitiska omvärlden fortsätter såväl inom Finlands närområden som globalt. Samhällets krishanteringsförmåga sätts på prov av nya utmaningar och osäkerhetsfaktorer, till exempel konflikter och migration i Europas närområden, klimatförändringar och naturkatastrofer till följd av klimatförändringar. Den globala rörligheten ökar sannolikheten för epidemier av smittsamma sjukdomar. Våldsamma extremiströrelser och extremistideologier, svaga eller kollapsade stater fungerar som tillväxtbaser för internationell terrorism. Hotet är också spridning av massförstörelsevapen, farligt material till massförstörelsevapen och kunnande om massförstörelsevapen. Den vetenskapliga och tekniska utvecklingen medför också utmaningar för beredskapen för mångformiga CBRNE-hot.

Terroristorganisationer och terroristnätverk förändrar sig och kan dra nytta av andra former av gränsöverskridande brottslighet, men också nya tekniker, bland annat datanät och sådant material som används till massförstörelsevapen. Hotet om terrorism i Finland har ökat och diversifierats. Eventuell användning av CBRNE-ämnen i kombination med vanliga explosiva ämnen kan inte uteslutas.

Terroristattacker i andra europeiska länder kan också fungera som exempel för motsvarande gärningar i Finland. Möjligheten till sådana attacker – som ofta går till av enstaka aktörer – ökar, eftersom CBRNE-ämnen och utgångsämnen för dem är lättillgängliga och det finns ett stort utbud av anvisningar om framställning av sådana ämnen på nätet. Som

mest sannolika hotscenarior betraktas attacker som syftar till personskador, men som troligen får relativt små effekter, och som även kan bygga på något annat motiv än ett ideologiskt eller religiöst motiv. Mest vardagliga CBRNE-risker kan vara vandalism, hotelser eller störande verksamhet med ofarliga eller skadliga ämnen. Allvarlig brottslig verksamhet med CBRNE-ämnena utgör den största risken. Vid beredskapen ska hänsyn dessutom tas till möjligheten till militära CBRNE-hot.

I normala förhållanden kan CBRNE-situationer orsakas av olyckor, naturliga epidemier av smittsamma sjukdomar, vandalism, en brottslig användning av CBRNE-ämnena eller terroristattacker. Om det militära hotet mot vårt land ökade, skulle CBRN-metoder eller CBRN-vapen kunna användas för påtryckning eller attacker mot vitala objekt eller i syfte att skapa störningar som belastar hela samhället. Föremål för en uppsåtlig CBRNE-attack kan vara en enskild person eller byggnad, ett offentligt kommunikationsmedel eller ett omfattande område samt även livsmedel och dricksvatten och därtill hörande infrastruktur. Beroende på önskade effekter försöker attackeraren påverka objektet genom att förorena eller exponera objektet för skada med ett visst ämne eller en viss patogen, sprida ett ofarligt ämne som liknar ett rätt ämne till objektet eller hota objektet med ett CBRNE-ämne. Metoderna för att sprida och fullborda en attack kan variera till och med stort beroende på använda ämnen och önskade effekter.

Utöver CBRNE-situationer förekommer det i Finland regelbundet också fall som klassificeras som uppsåtliga CBRNE-hotsituationer. Antalet olyckor med farliga ämnen är över 300 per år. Hittills har allvarliga situationer varit sällsynta.

CBRNE-ämnena och deras effekter

CBRNE-ämnena och deras effektmekanismer skiljer sig betydligt från varandra. Effekterna kan vara lindriga eller allvarliga beroende på ämnena och användningssätt. På grund av omfattande effekter kallas CBRNE-vapen också massförstörelsevapen. Människor kan få starka psykologiska effekter, eftersom ämnena kan spridas oväntat och deras effekter är oförutseende, temat väcker många föreställningar och det är svårt att upptäcka ämnena med hjälp av sinnesorgan.

I denna granskning är kemiska ämnen (C) till exempel kemiska stridsämnen, biologiska toxiner, ämnen med förlamande effekt, ämnen för kravallhantering och giftiga industrkemikalier. Symptom till följd av kemiska ämnen kan yppa sig några sekunder eller först flera timmar efter en exponering. En individ eller ett objekt som har exponerats för ett kemiskt ämne kan sprida föroreningen vidare. Beroende på vilket kemiskt ämne som använts och hur ämnet spridits kan det farliga området variera från några tio meter till tiotals kilometer.

I denna granskning är biologiska ämnen (B) modifierade, sjukdomsalstrande mikroorganismer som förekommer naturligt i huvudsak i miljön och samtliga levande organismer (bakterier, virus eller urdjur). Patogener kan också ha modifierats artificiellt så i syfte att sprida en allvarligare sjukdomsform eller att försvåra vården och behandlingen till exempel genom att öka resistensen mot antibiotika. Det kan ta flera timmar, dagar eller veckor innan verkningar yppar sig. I B-situationer varierar det direkta faroområdet och effekternas längd och omfattning bland befolkningen stort, från några kortvariga sjukdomsfall till en långvarig epidemi som överskrider gränserna mellan olika stater.

Radioaktiva ämnen (R) avger strålning som orsakar två slags hälsoskador: direkta hälsoskador och stokastiska skadeverkningar. Individer kan drabbas av radioaktiva ämnen antingen genom att exponeras för extern strålning eller genom att få ett radioaktivt ämne i kroppen.

Genom att spränga ett spritt radioaktivt ämne (en smutsig bomb) kan man förorena ett område på högst några kvadratkilometer så att det behövs brådskande skydds- och reningsåtgärder på området. Om en stark strålkälla lämnas utan skydd i livsmiljön, kan den få hälsoverkningar hos individer som vistas på cirka hundra meters avstånd och exponera individer som vistas på flera hundra meters avstånd för skada. En allvarlig olycka i ett kärnkraftverk skulle kunna orsaka strålning som kräver skyddsåtgärder på ett omfattande område, men endast om det inträffade en allvarlig skada på en reaktor och om skyddsfunktionerna inte fungerade som planerat.

Kärnvapen (N) har en mycket stor förstörande effekt som främst uppstår av tryckslag, värmestrålning och elektromagnetisk puls efter explosion. Vid explosion uppstår dessutom radioaktiva ämnen. Omfattningen av ett strålfarligt område beror på bland annat hur stort ett kärnvapen är och på vilken höjd vapnet detoneras: effekterna omfattar en sträcka på några kilometer till flera tusentals kilometer. I värsta fall kan icke skyddade individer få symptom på strålsjuka på några hundra kilometers avstånd från det ställe där vapnet har detonerats.

Även med små mängder explosiva ämnen (E) är det möjligt att orsaka betydande förstörelser på icke skyddade objekt. Då orsakas personskadorna framför allt av splittret från sprängämnet. Skador till följd av tryck kräver en mycket större mängd explosiva ämnen. Explosiva ämnen kan också användas för spridning av farliga ämnen eller organismer.

4 Förebyggande och bekämpning av CBRNE-hot

Utgångspunkten och målet för myndigheternas och övriga aktörers CBRNE-motåtgärder är att CBRNE-situationer ska kunna förebyggas. Trots förebyggande åtgärder förbereda sig myndigheterna och övriga aktörer inför CBRNE-olyckor och CBRNE-hotsituationer. Vid eventuella CBRNE-situationer är målet för myndighetssamarbetet att identifiera situationens art, minimera effekterna av situationen, inleda räddnings- och utredningsåtgärder, normalisera läget och sörja för rätt slags av information på det sätt som behövs i rätt tid. Syftet är också att säkerställa försörjningsberedskapen i alla förhållanden.

Befogenheter och ledningsförhållanden bestäms enligt situationens art och omfattning. I alla CBRNE-situationer (ouppsåtliga och uppsåtliga) har de ansvariga myndigheterna och övriga aktörer egna uppgifter och roller. Samarbetet har en stor betydelse.

På grund av CBRNE-situationernas allvarlighet och eventuella vidsträckta effekter är det nödvändigt att samarbeta med internationella partner och/eller aktörer och att begära internationell hjälp om det krävs.

Förebyggande och beredskap för CBRNE-situationer

Utgångspunkten och målet är att förebygga CBRNE-situationer. Finland bekämpar genom politiska metoder och myndighetstillsyn olaglig vapenhandel och spridning av massförstörelsevapen, farliga ämnen som kan användas till massförstörelsevapen och kunnande om massförstörelsevapen. Dessutom är syftet att förbättra den globala hälsosäkerheten genom förebyggande åtgärder.

CBRNE-hotbedömningen och CBRNE-lägesbilden skapas i nationellt och internationellt samarbete mellan olika myndigheter och aktörer. CBRNE-hot som överskrider de internationella gränserna kartläggs genom underrättelseverksamhet, kriminalunderrättelseverksamhet, militär underrättelseverksamhet och utbyte av information mellan hälsomyndigheter samt via andra myndigheters internationella kanaler för informationsutbyte och

genom samarbete med andra myndigheter. Genom internationellt samarbete uppdateras CBRNE-hotbedömningen och CBRNE-lägesbilden. Aktualiteten i lagstiftningen och andra normer och anvisningar säkerställs genom nationella åtgärder och genom att påverka EU-lagstiftningen. CBRNE-verksamheten regleras genom bland annat export-, import-, köp-, användnings-, försäljnings-, transport- och innehavsbegränsningar, tillstånd och planering av markanvändning samt genom internationella förbudskonventioner och arrangemang. CBRNE-ämnen skyddas mot lagstridig verksamhet genom CBRNE-verksamhetsutövarnas säkerhets- och skyddsarrangemang och genom myndighetstillsyn. Regleringens nivå varierar beroende på delområde.

En nyckelroll spelar de ansvariga myndigheternas förmåga att upptäcka och identifiera CBRNE-ämnen och personer som är misstänkta för innehav och olaglig användning av CBRNE-ämnen i synnerhet vid riksgrensarna, trafikens knutpunkter och på andra viktiga objekt. På kritiska objekt upprätthålls CBRNE-skyddet. Förmågan och förutsättningarna att upptäcka CBRNE-ämnen varierar beroende på ämne.

Verksamhetsförutsättningar för CBRNE-situationer skapas genom en gemensam planering mellan myndigheter och olika CBRNE-aktörer, beredning av material, utbildning, övningar och beredskapsarrangemang.

Hantering av CBRNE-situationer

En förutsättning för att åtgärder ska kunna inledas är att en avvikande händelse har identifierats som CBRNE-situation. Genom en lägesspecifik hot- och farobedömning som uppdateras säkerställs åtgärder på rätt nivå.

I en realiserad CBRNE-situation minimeras skadorna och så förhindras att hotet utvidgas. Detta görs på följande sätt: bedöma och besluta om CBRNE-situationen, förfråga om CBRNE-ämnen, identifiera CBRNE-ämnen, bedöma spridningen, varna allmänheten och andra aktörer, ofarliggöra CBRNE-ämnen och explosiva ämnen, vidta räddnings- och reningståtgärder, ordna akutvård, evakuera, vidta isolerings-, karantän- och vårdåtgärder och skydda miljön. Fokus i verksamheten ligger på att rädda människoliv, stoppa verksamhet som medför fara och förhindra ytterligare skador. I all verksamhet ska hänsyn tas till kraven på brottsplatsundersökning och det hot som eventuellt fortfarande påverkar på objektet.

I CBRNE-situationer betonas behovet att samordna de olika myndigheternas ledning. Ledningsansvaret under situationen beror på situationens art. Andra myndigheter och aktörer fungerar som stöd för den ledande myndigheten i en gemensam lägesorganisation. Det är viktigt att uppdatera den gemensamma lägesbilden och att använda ett gemensamt kommunikationssystem. En viktig roll spelar också den ansvariga myndighetens samordnade

kommunikation i syfte att förmedla rätt information, förhindra spridning av fel information och korrigera fel information.

Genom kommunikation säkerställs rätt information om CBRNE-ämnen och CBRNE-situationer i rätt tid till myndigheterna och befolkningen, så att lämpliga skyddsåtgärder kan vidtas och ytterligare skador och psykologiska effekter kan förhindras.

Hantering av gränsöverskridande, omfattande och långvariga situationer förutsätter internationellt informationsutbyte, samarbete eller arrangemang samt eventuell internationell hjälp om det krävs.

5 Utvecklingsobjekt och nödvändiga åtgärder

Nedan presenteras de utvecklingsbehov och åtgärder för att uppnå målen för strategin som har identifierats i strategiarbetet.

5.1 Samordningen av CBRNE-verksamheten utvecklas

Styrningen och samarbetet på riksomfattande, regional respektive lokal nivå ska förbättras på ett övergripande sätt i CBRNE-verksamheten, med beaktande av den vetenskapliga och tekniska utvecklingen. I verksamheten ska hänsyn tas till myndigheterna, de privata aktörerna och det internationella samarbetet.

Åtgärd	Huvudansvarig/Övriga ansvariga
En permanent CBRNE-samordningsgrupp tillsätts 2018.	IM
Nationell kompatibilitet mellan arbetsrutiner och system säkerställs.	CBRNE-samordningsgruppen
Förutsättningarna för samarbete förbättras i projekt på CBRNE-området.	CBRNE-samordningsgruppen
Kännedomen om det internationella samarbetet mellan olika aktörer på CBRNE-området utökas.	CBRNE-samordningsgruppen
Gemensamma möjligheter att finansiera forskning, utveckling och annan verksamhet kartläggs och utnyttjas.	CBRNE-samordningsgruppen
Genomförandet av CBRNE-strategin utvärderas och utvecklas utifrån utvärderingen.	CBRNE-samordningsgruppen

5.2 Gemensam situationsmedvetenhet upprätthålls

Det ska säkerställas att alla aktörer har en gemensam uppfattning om CBRNE-hoten, lägesbilden av omvärlden och grunderna för olika aktörers beredskap. Genom underrättelsesamarbete tas grunder fram för bedömning av CBRNE-hot. En gemensam hotuppfattning utgör grund för planering, utbildning och övningar i beredskap samt verksamhetsutveckling.

Åtgärd	Huvudansvarig/Övriga ansvariga
Myndigheternas gemensamma hotuppfattning upprätthålls genom regelbundna hotbedömningar.	IM/CBRNE-samordningsgruppen
Förmedlingen av hotbedömningar, lägesbilder och underrättelseinformation mellan olika förvaltningsområden förbättras.	IM, VNTIKE/ministerierna, CBRNE-samordningsgruppen
Verksamhetsutövarnas och forskningsinstitutens medvetenhet om CBRNE-hot och CBRNE-säkerhetsrisker ökas.	Ansvariga myndigheter, samarbetspartner
Utnyttjandet av resultat från internationellt informationsutbyte effektiviseras i myndighetssamarbetet och verksamhetsutvecklingen. De internationella samarbetsnätverken stärks.	Ministerierna, expertinstitut, CBRNE-samordningsgruppen

5.3 Tillsyn som uppmärksammar riskerna utvecklas

Genom tillstånd, övervakning och säkerhetsarrangemang förebyggs att CBRNE-ämnen och CBRNE-information förmedlas till verksamhet som inte är bedrivs lagligt. Myndigheten utfärdar föreskrifter och anvisningar, ger information och utbildar. Verksamhetsutövarna utför frivilligt förebyggande arbete. Verksamhetsutövarna har alltid ansvaret för att genomföra anvisningar och föreskrifter och för att den egna verksamheten är säker. Hantering av CBRNE-frågor är en del av verksamhetskulturen och riskhanteringen hos verksamhetsutövare, företag, forskningsinstitut och läroanstalter.

Åtgärder	Huvudansvarig/Övriga ansvariga
De säkerhetskritiska objekten identifieras.	STUK, Tukes, THL/de ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen, verksamhetsutövarna
Övervakningen av CBRNE-objekt riktas riskmedvetet.	STUK, Tukes, THL/de ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen
Verksamhetsutövarna styrs, stöds och engageras i att aktivt utveckla egenkontrollen och skyddet.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen, verksamhetsutövarna
De olika myndigheternas tillsynsuppgifter kartläggs och förtydligas och tillsynssamarbetet utökas.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen

5.4 Tidsenligheten hos författningar som gäller CBRNE-verksamheten säkerställs

Nivån på lagstiftningen och andra normer och anvisningar som gäller olika delområden av CBRNE-verksamheten varierar. Bristerna i och behovet att ändra de författningar som gäller CBRNE-verksamhet samt behovet av annan normstyrning identifieras och analyseras. Dessutom utvecklas den övriga styrningen i stället för nya administrativa skyldigheter. De ändringar som är viktiga med tanke på förebyggandet av CBRNE-hot görs.

Åtgärder	Huvudansvarig/Övriga ansvariga
Behovet att utveckla författningar analyseras och framförs: import- och exportförfattningar, överlåtelse och innehav samt tillståndsförfaranden.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen

5.5 Uppsätlig verksamhet avslöjas och förhindras

Syftet med det förebyggande arbetet är att förhindra CBRNE-situationer. Arbetet med att avslöja och förhindra CBRNE-hot samt möjligheterna att ingripa i uppsätlig verksamhet utvecklas.

Åtgärder	Huvudansvarig/Övriga ansvariga
Det internationella och nationella utbytet av information om CBRNE-hot mellan säkerhetsmyndigheterna och andra myndigheter förbättras.	SUPO, CKP, polisen, Tullen, FÖM, UM och andra representationer, övriga ansvariga myndigheter, CBRNE-samarbetsforum
CBRNE-hotet beaktas som en del av den övriga bekämpningen av terrorism, extremist rörelser och allvarlig brottslighet.	SUPO, CKP, polisen, Tullen, GBV, FÖM, CBRNE-samarbetsforum
Myndigheternas förmåga att upptäcka och identifiera CBRNE-ämnen och personer som är misstänkta för innehav och olaglig användning av CBRNE-ämnen vid tullövervakning och gränsbevakning.	GBV, Tullen, CKP, polisen, övriga ansvariga myndigheter
Det ska säkerställas att verksamhetsutövarna har tillgång till en mekanism som anmäler avvikande observationer till myndigheterna.	Polisen

5.6 Samarbetsförmågan förbättras

Genom utbildning och övningar säkerställs alla aktörers kunnande och samarbetsförmåga, och verksamhetens genomslagskraft bedöms i CBRNE-situationer. I verksamheten beaktas de nationella och internationella utbildningsmöjligheterna.

Åtgärd	Huvudansvarig/Övriga ansvariga
Riksomfattande krav på utbildningsnivå fastställs enligt bransch.	CBRNE-samordningsgruppen, de ansvariga myndigheterna
Utbildningen utvecklas med beaktande av riksomfattande, regionala, branschspecifika och samarbetsmässiga krav samt möjligheter till internationellt samarbete.	CBRNE-samordningsgruppen, de ansvariga myndigheterna
Övningsverksamheten systematiseras på olika nivåer och samarbetsövningarna etableras. I övningarna beaktas det internationella samarbetet.	CBRNE-samordningsgruppen, de ansvariga myndigheterna
Förbättringsåtgärder som vidtas utifrån samarbetsövningar samordnas.	CBRNE-samordningsgruppen, de ansvariga myndigheterna

5.7 CBRNE-situationerna identifieras, hanteras och undersöks

Med tanke på hantering av situationer är det viktigt att identifiera situationen som CBRNE-situation. Genom hantering av CBRNE-situationer kan skadorna minimeras och ytterligare skador eller utvidgning av skador förhindras och läget normaliseras. Genom undersökning utreds vad som har skett och om det gäller en uppsåtlig CBRNE-hot-situation, och gärningsmännen identifieras.

Åtgärder	Huvudansvarig/Övriga ansvariga
Förmågan att identifiera CBRNE-situationer utvecklas så fort som möjligt.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen
Det ska säkerställas att det finns tillgång till tillräckliga lokala, regionala och riksomfattande prestationsförmågor för att identifiera, hantera och undersöka CBRNE-situationer.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen
System och handlingsmodeller som används vid observation och identifiering av CBRNE-ämnen och vid hantering av situationer utvecklas så att de blir nationellt förenliga.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen
En tillräcklig tillförlitlig, teknisk kapacitet för fält- och laboratorieanalys och identifiering av CBRNE-ämnen samt sakkännedom, inbegripet mätinstrument för aktörer som svarar för den första insatsen, säkerställs.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen
Med tanke på CBRNE-situationer säkerställs en tillräcklig prestationsförmåga inom hälso- och sjukvården och hos andra myndigheter.	SHM, aktörer inom social- och hälsovården, Försörjningsberedskapscentralen, CBRNE-samordningsgruppen
En nationell analys av prestationsförmågan i CBRNE-situationer görs och utvecklingsobjekten kartläggs till exempel genom scenarioarbete.	CBRNE-samordningsgruppen
De allmänna handlingsmodellerna i CBRNE-situationer beskrivs.	CBRNE-samordningsgruppen

5.8 Kommunikationen blir en del av hanteringen av CBRNE-situationer

Kommunikation är en viktig del av förebyggandet och hanteringen av CBRNE-situationer, både nationellt och internationellt. Genom ändamålsenlig kommunikation ges tidsenlig och rätt information om händelser och deras effekter, spridning av fel information förebyggs och hanteringen av situationer stöds.

Åtgärder	Huvudansvarig/Övriga ansvariga
En enhetlig, verkningsfull och systematisk kommunikation om CBRNE-hot och CBRNE-situationer utvecklas.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen
Förutsättningarna för gemensam kommunikation i CBRNE-situationer förbättras.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen
Övningar i gemensam kommunikation mellan myndigheter och andra aktörer i CBRNE-situationer ordnas.	De ansvariga myndigheterna, CBRNE-samordningsgruppen

6 Beredning och genomförande av strategin

Beredningen av den nationella CBRNE-strategin har styrts av CBRNE-strategiarbetsgruppen, som har tillsatts av inrikesministeriet. Alla väsentliga myndigheter är representerade i gruppen (bilaga 1). Vid beredningen av strategin har hänsyn tagits till statsrådets redogörelser och strategier från de senaste åren, bland annat Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse 2016 och Statsrådets försvarsredogörelse 2017, Säkerhetsstrategin för samhället 2017, Redogörelse för den inre säkerheten 2016 och Nationell strategi för bekämpning av terrorism 2014–2017.

CBRNE-samordningsgruppen följer upp och uppdaterar strategin regelbundet. Vid uppdateringen och genomförandet av strategin beaktas omvärldsförändringar, inbegripet förändringar i aktörernas roller och ansvarsområden. De huvudansvariga inleder och följer upp genomförandet av strategin vad gäller åtgärder som hör till det egna ansvarsområdet, och rapporterar enligt överenskommelse om åtgärderna till CBRNE-samordningsgruppen. CBRNE-samordningsgruppen rapporterar vid behov om genomförandet av strategin till Säkerhetskommittén. Genomförandet av strategin förutsätter att förvaltningsområdena bereder åtgärderna och fastställer noggrannare skeden för genomförandet av åtgärderna. CBRNE-hot och den beredskap som krävs vid hot bör tas upp även i andra säkerhetsstrategier och motsvarande styrdokument. Alla ansvariga ska inkludera strategins mål i de egna verksamhets- och resursplanerna.

CBRNE-samordningsgruppen följer upp genomförandet av åtgärderna och åtgärdernas genomslagskraft och vidtar vid behov ytterligare åtgärder. Vissa av åtgärderna och projekten i detta program förutsätter eventuellt tilläggsresurser. Vid beredningen av åtgärderna och projekten specificeras vilka resurseffekterna är och på vilket sätt avsedda resurser kan säkerställas. I anslutning till ram- och budgetförfaranden tas vid behov ställning till eventuella behov av tilläggsresurser.

BILAGOR

Bilaga 1. Strategiarbetsgruppen

Följande organisationer hör till strategiarbetsgruppen, som har tillsatts av inrikesministeriet:

Inrikesministeriet

Utrikesministeriet

Social- och hälsovårdsministeriet

Miljöministeriet

Arbets- och näringsministeriet

Försvarsministeriet

Gränsbevakningsväsendet

Räddningsinstitutet

Helsingfors stads räddningsverk

Trafiksäkerhetsverket Trafi

Polisstyrelsen

Skyddspolisen

Centralkriminalpolisen

Polisinrättningen i Helsingfors

Säkerhets- och kemikalieverket Tukes

Strålsäkerhetscentralen STUK

Tullen

Trafikverket

Suomen Pelastusjohtajat ry

Institutet för översyn av konventionen mot kemiska vapen Verifin

Bilaga 2. De viktigaste CBRNE-aktörerna och ansvarsområden

Ansvarig organisation	Ansvarsområde
Utrikesministeriet (UM)	UM har ansvar för multilaterala avtalsarrangemang i CBRNE-frågor, bland annat konventionerna om förbud mot biologiska (BTWC) och kemiska (CWC) vapen, förbudet mot kärnsprängningar (CTBT) och fördraget om icke-spridning av kärnvapen (NPT). UM har också ansvar för olika multilaterala politiska initiativ, bland annat det globala initiativet för att bekämpa nukleär terrorism (GICNT), samarbetet inom kärnsäkerhet (IAEA och andra internationella initiativ) och det globala G 7-samarbetet. Dessutom omfattar UM:s ansvarsområde FN:s generalsekreterares mekanism för undersökningar om misstänkt användning av antagna biologiska eller kemiska vapen samt frågor som gäller 1540-kommittén. I samarbetet deltar också representanter för andra myndigheter. Exportkontroll är en viktig metod att förhindra spridning av massförstörelsevapen och massförstörelsematerial, och i exportkontrollen deltar flera myndigheter. I Finland är UM tillståndsmyndighet för export av produkter med dubbel användning. UM samordnar Finlands deltagande i branschens verksamhet inom EU och internationella arrangemang, bland annat Nuclear Suppliers Group och Australiengruppen.
Verifin	Verksamheten i Institutet för översyn av konventionen mot kemiska vapen (Verifin), som finns i anslutning till Helsingfors universitet, bygger på konventionen om förbud mot kemiska vapen och den nationella lagstiftningen. Institutet är en sådan nationell myndighet som avses i förbudskonventionen, och styrs av utrikesministeriet. Verifin är ett så kallat designerat laboratorium som har inrättats av den internationella organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPCW). Laboratoriet tar emot och analyserar prov som har skickats av organisationen. Verifin är ett ackrediterat forskningslaboratorium (FINAS T073) som har beredskap att i realtid identifiera kemiska stridsämnen och toxiner som är av biologiskt ursprung utifrån miljö- och materialprov samt prov på offer.
Inrikesministeriet	Inrikesministeriet styr och övervakar polisverksamheten, räddningsväsendet, nödcentralverksamheten och bereder lagstiftningen om den. Inrikesministeriet bereder lagstiftningen om gränssäkerhet och sjöräddning samt ansvarar för resultatstyrningen av Gränsbevakningsväsendet.
Räddningsväsendet	Räddningsväsendet förbereder sig inför CBRNE-hot genom att reservera nödvändigt materiel, utbilda personal och svara för sin egen övervakning. CBRNE-riskerna har beaktats vid planeringen av räddningsverkets verksamhet. I CBRNE-situationer leds och bedrivs räddningsverksamhet av räddningsmyndigheten. Räddningsverksamheten kan då omfatta till exempel följande: förfrågningar om farliga ämnen, identifiera farliga ämnen, täta läckagen eller samla upp ämnen samt tvätta, vårda och evakuera exponerade personer. Utöver dessa ger räddningsmyndigheten order om evakuering, utrymning och skydd inomhus.
Polisen	Polisens ansvarsområde inom CBRNE-hot och CBRNE-situationer är omfattande. Det omfattar underrättelseverksamhet och förebyggande åtgärder, identifiering och hantering av situationer, teknisk och taktisk undersökning av fall, inbegripet forensisk laboratorieundersökning, och information om fall. Polisen fungerar som en del av den nationella representationen i EU:s åtgärdsprogram och kommittéer som syftar till att förebygga hot till följd av CBRNE-ämnen. Utvecklingen och lägesbilden av CBRNE-hot följs upp genom kontakter med Interpol och Europol samt utifrån olika databaser. Polisen följer upp lägesbilden för sitt ansvarsområde 24/7 utifrån uppgifter som samlas in av ledningscentralerna i Helsingfors och Uleåborg och Centralkriminalpolisens PTG-lägescentral. När räddningsåtgärderna har slutförts efter ett brottsligt CBRNE-hot, övergår ansvaret för ledningen av situationen till polisen. Vid identifiering och hantering av situationer anlitar polisen på det sätt som krävs i situationen andra myndigheter i CBRNE-samarbetsnätverket. Polisen svarar för den taktiska och tekniska undersökningen av fall. Dessutom svarar polisen för brottstekniska laboratorieundersökningar och stödjer sig vid behov på andra myndigheters specialkompetens. Polisen svarar också för informationen om fall med hjälp av andra myndigheter.
Skyddspolisen	Skyddspolisen förmedlar information som den har fått genom sin egen informationsinhämtning och sitt internationella samarbete till samordningsgruppens CBRNE-lägesanalyser och hotbedömningar.

Gränsbevakningsväsendet	Gränsbevakningsväsendet bekämpar CBRNE-hot genom att i anslutning till sina kärnuppgifter delta i kontrollen av CBRNE-ämnen och utföra gränskontroller av persontrafik. I CBRNE-situationer svarar Gränsbevakningsväsendet för räddningen av människor inom havsområdet och stödjer de ansvariga myndigheterna i deras uppgifter. Gränsbevakningsväsendet förbereder sig för sådan CBRNE-verksamhet som dess kärnuppgifter kräver i alla förhållanden.
Försvarsministeriet	Försvarsministeriets uppgift är att bereda och genomföra försvarspolitiken och att svara för det militära försvaret. FSM:s uppgifter omfattar också bland annat frågor kring vapenkontroll och nedrustning samt exportkontroll av och samarbete inom försvarsmateriel. CBRNE-hot och beredskap inför CBRNE-hot är en del av FSM:s uppgifter.
Försvarsmakten	I CBRNE-situationer förbereder sig Försvarsmakten att agera i alla säkerhetsituationer. Försvarsmakten har personal, materiel och trupper som lämpar sig för skyddsunderrättelse, provtagning och analys av prov, rening av personal och materiel och röjning av explosiva ämnen. Dessutom har Försvarsmakten specialkompetens inom CBRNlaboratorieanalys, CBRNskydd och explosiva ämnen.
Social- och hälsovårdsministeriet SHM	SHM styr och övervakar bland annat verksamhet enligt lagen om smittsamma sjukdomar, hälso- och sjukvårdslagen, hälsoskyddslagen, strålskyddslagen, kemikalielagen och gentekniklagen, och bereder lagstiftningen om dessa lagar.
Institutet för hälsa och välfärd THL	THL är ett nationellt expertinstitut för miljöhälsa och bekämpning av smittsamma sjukdomar som är farliga för människor. Institutet stödjer statsrådet och aktörer inom social- och hälsovården genom riskbedömning, uppföljning, verksamhet vid referenslaboratoriet, beredskap, förebyggande och bekämpning av infektions- och miljöhot. Institutet ger vid behov åtgärdsrekommendationer och stödjer SHM:s förvaltningsområde i kommunikation i speciellsituationer. Utifrån statsfördraget om WHO:s internationella hälsoreglemente IHR (2005) och gränsöverskridande hälsohot (parlamentets och rådets förordning EU/1082/2013) är THL en nationell ansvarig myndighet som bedriver en dygnet runt-jour som svarar för riskbedömning och tidig varning och som är avsedd för nationella och internationella myndigheter. THL upprätthåller och samordnar en nationell mikrobiologisk, diagnostisk beredskap för allvarliga och oväntade infektionshot, inbegripet genom olika fördrag mellan stater.
Kompetenscentret för biologiska hot (BUOS)	Kompetenscentret för biologiska hot (BUOS) är en gemensam expertorganisation för Institutet för hälsa och välfärd (THL) och Försvarsmakten (FÖM). Centret förenar FÖM:s och THL:s resurser i bekämpning av biologiska hot och beredskap för hot särskilt vid avsiktlig spridning.
Kompetenscentret för allvarliga kemiska hot (C-kompetenscentret)	Kompetenscentret för allvarliga kemiska hot (C-kompetenscentret) är ett samarbetsnätverk av experter på kemiska hot. Centret har inrättats av social- och hälsovårdsministeriet och dess samordnare är Arbetshälsoinstitutet. C-kompetenscentret bedriver 24/7-expertjour och för en databas om analysorganisationer och beredskaper.
Giftinformationscentralen	På uppdrag av SHM har Giftinformationscentralen tilldelats riksomfattande handlingsansvar vid kemikalieförgiftningar, massförgiftningar och andra sällsynta förgiftningar. Giftinformationscentralen är tillgänglig per telefon alla dagar dygnet runt. Centralen besvarar frågor gällande vård av akuta förgiftningar samt svarar på förfrågningar i förebyggande syfte. Centralen ger service oavsett ort. Centralen betjänar både hälsovården och allmänheten. Dessutom fungerar centralen som informationskälla för medier och myndigheter.
Aktörer inom social- och hälsovården	Inom hälsovårdssektorn ansvarar aktörerna inom social- och hälsovården (bl.a. kommunernas hälso- och miljöhälsomyndigheter, sjukvårdsdistrikten och regionförvaltningsverken) för beredskapen för CBRNE-hot och ordnandet av prehospital akutsjukvård i det egna området. I CBRNE-situationer omfattar uppgifterna inom prehospital akutsjukvård bland annat bedömning av vårdbehov hos exponerade personer, prehospital akutsjukvård av nödlägespatienter och transporter av patienter till sjukhus. De lokala och regionala aktörerna inom social- och hälsovården deltar i riskbedömningen och svarar för eventuell isolering, karantän och sjukvård av skadade, insjuknade och exponerade.

<p>Strålsäkerhetscentralen</p>	<p>Strålsäkerhetscentralen (STUK) övervakar säkerhet i användning av kärnenergi och strålning och verksamhetsutövarnas skyddsarrangemang med tanke på lagstridig verksamhet. STUK svarar för den nationella kontrollen av förhindrandet av spridning av kärnvapen, vilket också omfattar känslig information och teknik. STUK samordnar och utför forskning och utveckling av strål- och kärnsäkerhet utifrån nationella behov.</p> <p>STUK har en dygnet runt-jour och beredskap att inleda åtgärder vid olyckor eller lagstridig verksamhet vid kärnkraftverk eller i fråga om strålkällor. STUK utvärderar eventuella konsekvenser av situationer, analyserar och tolkar strålobservationer som har gjorts av myndigheter för den första insatsen bland annat genom Tullens och Gränsbevakningsväsendets etablerade koncept för distansstöd, gör efter behov kompletterande mätningar på ort och ställe och ger rekommendationer för strålskyddsåtgärder. STUK deltar i det internationella samarbetet och informationsutbytet inom kärn- och strålsäkerhet.</p>
<p>ANM</p>	<p>Arbets- och näringsministeriet svarar för den högsta tillsynen, styrningen och lagberedningen av tillverkning, upplagring, förvaring och användning av farliga kemikalier och explosiva ämnen. Ministeriet ansvarar för resultatstyrningen av Försörjningsberedskapscentralen och Säkerhets- och kemikalieverket.</p>
<p>Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)</p>	<p>Tukes är en tillstånds- och tillsynsmyndighet som övervakar säkerhet vid olika institut, produkter, tjänster och kemikalier samt genomför lagstiftningen om dem särskilt i C- och E-frågor. I CBRNE-situationer har Tukes ingen operativ roll, utan det koncentrerar sig på förebyggande verksamhet vid tillsynen över aktörer.</p> <p>Fokus i lagstiftningen och tillsynen ligger på att förbättra säkerheten. Till vissa delar beaktar bestämmelserna också en del hot som orsakas av avsiktlig eller brottslig verksamhet eller terrorism. Beredskap skapas för sådana hot till exempel genom krav på placering, hägnad och låsning samt genom förfaranden som begränsar tillgången till explosiva ämnen och deras ursprungsämnen. Sådana är till exempel förfarandet för överföringsintyg som begränsar anskaffningen av explosiva varor, systemet för identifiering och spårbarhet av explosiva varor samt begränsningarna och tillståndsförfarandena gällande ursprungsämnen.</p>
<p>Försörjningsberedskapscentralen FBC</p>	<p>FBC lagrar i samarbete med sjukvårdsdistrikten väsentliga hälso- och sjukvårdstillbehör, bland annat kanyler, droppaggregat och injektionssprutor. Med tanke på pandemier (B) lagras antivirala läkemedel. Läkemedelsfabriker och importörer av läkemedel har en lagstadgad skyldighet att upplagra läkemedel i en mängd som motsvarar normalförbrukningen under 3–6 månader. FBC betalar ersättning för kapital som är bundet i obligatorisk lagring av läkemedel.</p>
<p>Livsmedelssäkerhetsverket Evira</p>	<p>Eviras ansvarsområde omfattar kemiska och biologiska risker som är förknippade med livsmedel, djur och växter (inklusive livsmedelsbedrägerier, zoonoser och djur- och växtsjukdomar). Evira svarar för den riksomfattande ledningen av tillsynen över och bekämpningen av risker, delvis utförandet av tillsynen samt laboratorieanalyserna, bedömningen och den vetenskapliga forskningen gällande risker.</p>
<p>Meteorologiska institutet (MI)</p>	<p>Meteorologiska institutet (MI) har en säkerhetsvädertjänst som har kontinuerlig beredskap att agera i CBRNE-situationer. MI har en dygnet runt-beredskap att beräkna spridning av radioaktiva och farliga ämnen i atmosfären och havet med hjälp av olika spridningsmodeller.</p> <p>I strålningsituationer fungerar IM som meteorologisk expert och stödjer STUK:s verksamhet. IM tillhandahåller nödvändiga väderdata till organisationer som deltar i åtgärdandet av situationen, till exempel räddningsväsendet, statsrådets lägescentral och ämbetsverken inom KM:s förvaltningsområde. I allvarliga strålningsituationer är MI berett att utse en meteorolog som kontaktperson och konsult på STUK. MI bekräftar mottagningen av alarm och STUK:s alarm via sin dygnet runt-säkerhetsvädertjänst.</p>
<p>Tullen</p>	<p>Tullens uppgift är att skydda samhället genom att bekämpa smuggling av exempelvis narkotika och andra farliga ämnen. Tullen övervakar importen av kemikalier från länder utanför EU till Finland och säkerställer utifrån risker att importerade kemikalier är lämpligt registrerade.</p> <p>Tullen övervakar exporten av farliga kemikalier till länder utanför EU.</p> <p>Tullen övervakar och strävar efter att förhindra import av biologiska patogener, eller djursjukdomar, från länder utanför EU till Finland.</p> <p>Tullen övervakar transport av radioaktiva ämnen inom EU-området samt import och export av radioaktiva ämnen från respektive till länder utanför EU. Tullen övervakar import och export av kärnmaterial (inklusive kärnvapen) från respektive till länder utanför EU samt transport av sådant material inom EU-området. Tullen övervakar import av explosiva ämnen från länder utanför EES-området. Tullen övervakar export av explosiva ämnen som är klassificerade som försvarsmateriel från Finland och transport av sådana ämnen via Finland.</p>

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET